

EEN UITGESPROKEN MENING

TERUGGEVEN AAN DE NATUUR

BEREND WIERENGA

Onlangs was er op Omrop Fryslân een reportage te zien over 'ruilverkaveling nieuwe stijl'. Beelden werden getoond van boerenbedrijven die door de ruilverkavelingcommissie in bezit waren verkregen om vervolgens te worden 'teruggegeven' aan de natuur. Dit betekent dat de vruchtbare bovenlaag van het land wordt geschraapt om de grond arm te maken. De bedoeling is dat er dan spontaan mooie bloemen gaan groeien, bijvoorbeeld orchideeën. De groene functionarissen vonden het allemaal prachtig, maar de boeren die van hun boerderijen af moeten stonden er een beetje verwezen bij. Het tafereel deed denken aan filmbeelden van soortgelijke gebeurtenissen in een heel ver land, namelijk Zimbabwe.

Teruggeven aan de natuur is in Nederland een populair begrip geworden, met varianten als 'ontpolderen', 'teruggeven aan de zee' en 'ruimte voor de rivier'. Grote oppervlakten landbouwgrond zijn al overgegaan naar de status van 'natuur' en er zijn plannen voor nog veel meer. Het Ministerie van Landbouw wil nog tientallen duizenden hectares verwerven. Er wordt gewerkt aan de Ecologische Hoofdstructuur van samenhangende natuurgebieden in Nederland die in 2018 uiteindelijk 728.500 hectare grond moet beslaan. Dit is meer dan een derde van het totale Nederlandse landbouwareaal.

Natuurgebieden en recreatievoorzieningen zijn van groot belang. Maar met de gronden van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Provinciale Landschappen staat de teller inmiddels op 450.000 hectare. Als we daar natuurterreinen van gemeenten en particulieren nog aan toevoegen, hebben we op dit moment circa driehonderd vierkante meter natuurgebied per inwoner van Nederland. Niet slecht voor een dichtbevolkt land als het onze. Overigens is lang niet elk natuurgebied open voor het publiek. We zouden immers de orchideeën alleen maar vertrappen. Het is onduidelijk wat de meerwaarde is van nog meer natuurgebieden.

Maar dat geldt niet voor de kosten. Het verwerven van de gronden kost miljarden, en de kosten van het beheer bedragen honderden miljoenen per jaar. Maar dit zijn niet de enige kosten. We vernietigen letterlijk de voortbrengingskracht van uitstekende landbouwgrond die gedurende vele jaren hoogwaardige productie had kunnen leveren ter dekking van de behoefte

aan voedsel en energie. Uit een recent Gronings onderzoek is gebleken, dat het met die gewilde graslanden en moerassen vol zeldzame dieren en plantensoorten nogal tegenvalt. Een groot deel raakt snel begroeid met grof gras en soms wordt er heimelijk gezaaid om het proces bij te sturen.

Door de Voedsel en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties is uitgerekend dat in 2050 de wereldvoedselproductie zeventig procent hoger moet zijn dan nu om voldoende voedsel te hebben voor de snel uitdijende groep consumenten wereldwijd. Daarnaast is landbouwgrond in toenemende mate nodig voor de productie van vernieuwbare energie. De ingezette stijging van de prijzen van landbouwproducten, voedingsmiddelen en energie is tijdelijk onderbroken door de financiële crisis, maar zal zich in de toekomst voortzetten. De Europese Unie heeft haar programma voor braaklegging van landbouwgrond al afgeschaft. Is het verantwoord om in die omstandigheden door te gaan met het onttrekken van landbouwgrond aan de productie?

Dichter bij huis zorgt een efficiënt distributiesysteem ervoor dat ons voedsel tijdig en in de gewenste hoeveelheden en soorten beschikbaar is voor de burgers. Hiervoor zijn constante beschikbaarheid en aanvoer essentieel. Supermarkten worden meerdere malen per dag beleverd. Denkt u zich eens in wat er gebeurt als de aanvoer zou haperen, om welke reden dan ook (epidemieën, natuurrampen, terrorisme, oorlogen). Helaas zijn dit geen denkbeeldige gebeurtenissen anno 2009. Het indekken tegen dit soort risico's is een belangrijke overweging om een groot deel van de voedselproductie dichtbij te willen hebben. Helaas realiseren we ons dit pas als het mis gaat. Boeren zijn nooit populairder dan in tijd van oorlog. Misschien hebben veel Nederlanders het idee dat de landbouw eigenlijk een achterhaalde bedrijfstak is die we net zo goed kunnen missen. Het tegendeel is het geval. De Nederlandse landbouw en voedingsmiddelensector is cruciaal voor onze werkgelegenheid, onze economie en onze export. Alleen al de sector tuinbouw geeft werkgelegenheid aan 250.000 personen. De landbouw zorgt voor meer dan een zesde van onze export en is goed voor meer dan tweederde van het Nederlandse handelsoverschot. Landbouw is één van de hoofdmotoren van onze economie.

Prof. dr. ir. B. Wierenga is verbonden aan de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit.

MARGE

PUNCHLINE III

STEPHAN BORGGREVE

Wat een wereldwijde cultuur als hiphop zo interessant maakt, is dat er als vanzelf een metaniveau is ontstaan om over de cultuur te spreken. Langzaam maar zeker is hiphop uitgegroeid tot een autonome wereld, die ook los van de alledaagse realiteit bestaansrecht heeft. Daardoor zijn veel rappers pas goed te begrijpen wanneer de luisteraar over voldoende inside-information beschikt. Voor een ultieme beleving van hiphop is het dus niet alleen belangrijk om veel artiesten van naam te kennen, maar ook om te weten welke eigenschappen kenmerkend zijn voor de rapper in kwestie, welke uitspraken hij op zijn naam heeft staan en hoe hij zichzelf profileert.

Samen met zijn groep Phi Life Cypher laat Life MC zich op de track *Millennium Metaphors*, die op het gelijknamige album te vinden is, van zijn allersterkste kant zien. Zoals het een fatsoenlijk battlerapper betaamt, strooit hij moeiteloos met allerhande waarschuwingen aan het adres van rappers die de cultuur verloochenen. Om die boodschap kracht bij te zetten, laat hij tussen neus en lippen door ook even weten waar hij zelf staat. Hij noemt zichzelf een 'sword carrier, Excalibur caliber rhyme ripper', en is 'so intelligent, [he] make[s] KRS sound like a Fu Schnicken!'

Om deze punchline te begrijpen, is enige kennis van de geschiedenis van hiphop benodigd. Life MC verwijst in het geciteerde fragment naar twee artiesten: KRS-One en Fu-Schnickens. Eerstgenoemde is een van de belangrijkste cultuurdragers die hiphop rijk is, een rapper die zichzelf gaandeweg is gaan profileren als The Teacher en die alom ook als zodanig wordt erkend. Fu-Schnickens vormen daarentegen een groep die nauwelijks serieus genomen kan worden, want hoewel de rappers wel degelijk laten blijken over voldoende vaardigheid te beschikken, bestaan hun raps hoofdzakelijk uit een verzameling van ademhalingsklanken, obscure dierengeluiden en vreemde *tongue twist* technieken – zeer amusant om naar te luisteren, maar weinig intelligent.

Door zichzelf zo intelligent voor te stellen dat er van de grote KRS-One niets dan een eenvoudige Fu-Schnicken overblijft, vangt Life MC twee vliegen in één klap: hij deelt zijn concurrenten mee dat het zinloos is om hem op intellectueel niveau te bevechten, en hij houdt de onwetende luisteraar die zich als kenner voor doet, een spiegel voor: mocht je deze punchline niet begrijpen, dan moet je nog maar eens heel grondig research doen voordat je een mening mag vormen over Life MC en andere hiphop van wereldklasse.